

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Bergen, 10. desember 2020

Innspill til arbeidet med veikart for hydrogen

Vi vil innledningsvis gi honnør til Regjeringen for å styrke hydrogensatsingen i Norge, og ser med spenning frem til det videre arbeidet med et veikart for hydrogen. Norge har spesielle forutsetninger for å lykkes med hydrogen, både i form av en unik tilgang på energi, kapital og teknologi. Dersom man stokker kortene rett kan hydrogenproduksjon fort bli en stor næring, med mange nye og fremtidsrettede grønne arbeidsplasser. I tillegg har hydrogen et betydelig potensial til å bidra til reduserte klimagassutslipp, både lokalt, nasjonalt og globalt.

I Regjeringens hydrogenstrategi synes vi det er lagt for stor vekt på store produksjonsanlegg som krever betydelige investeringer, og i hovedsak såkalt blå hydrogen. Det er viktig med en helhetlig plan, men dette betyr ikke at man kun skal satse på store og svært kostbare anlegg. Dette er prosjekter som krever store mengder strøm for å kunne realiseres, og mange steder vil nettkapasiteten ikke muliggjøre denne type storskala produksjonsanlegg uten at nettet oppgraderes.

Basert på ovennevnte er det i arbeidet med veikart for hydrogen viktig å få frem mulighetene som ligger i småskalaproduksjon av grønn hydrogen. Elektrolyse er her spesielt egnet siden man kun trenger relativt små mengder strøm og vann for å komme i gang med produksjonen. Like viktig er at slike anlegg krever relativt små investeringer for å kunne realiseres, og man vil således raskt kunne bygge opp en hydrogeninfrastruktur. Den største fordelene med hydrogenproduksjon tett på kundene, er at det vil bidra til lokal verdiskaping, samt at man langt på vei eliminerer behovet for en kostbar transport over lange avstander.

NVE har anslått at vannkraftproduksjonen i Norge kan øke med rundt 10 TWh, og av dette er 3,5 TWh anslått å komme fra nye småkraftverk. Ved å bygge ut prosjekter med innelåst kraft vil dette kunne økes en god del, og småkraftsektoren vil således fort kunne bli den største bidragsyteren til fornybar energi fra vannkraftsektoren. For å få realisert kraftverk med innestengt kraft og i områder med dårlig linjenett, vil lokal hydrogenproduksjon kunne være eneste løsningen. Regjeringen bør derfor legge forholdene til rette for å utnytte dette potensialet, og samtidig stimulere til økt bruk av hydrogen i det norske markedet.

Liquiline ser for tiden på flere prosjekter i tilknytning til småkraftverk med aktuelle brukere av hydrogen innenfor fiskeoppdrett og smoltproduksjon. Ved å plassere hydrogenproduksjonen tett innpå kundene, vil man kunne utnytte potensialet som ligger i biproduktene oksygen og varme. Det finnes også prosjekter innenfor transportsektoren (både for kjøretøy og båter) der lokalprodusert grønn hydrogen er spesielt interessant. I tillegg til flere maritime prosjekter, bør «Hydrogenvegen E-134» trekkes frem (et samarbeid mellom kommunene Kvinnherad, Notodden og Ullensvang).

Det er viktig at virkemiddelapparatet blir tilpasset i forhold til ovennevnte, og ikke minst at det blir lagt inn incitament for kraftselskap til å satse på hydrogenproduksjon. Dette gjelder også i forhold til NVE og nettleieproblematikken. Hydrogenanlegg med direkte kobling til en vindpark eller et vannkraftanlegg bør unntas nettleie, og skattereglene bør tilpasses for å gjøre investeringer i småskalaproduksjon av grønn hydrogen mer lønnsomt.

Oppsummering:

1. Vi ønsker mer fokus på mulighetene og fordelene som småskala lokalprodusert hydrogen innebærer.
2. Infrastrukturen som bygges opp må ha fokus på flerbruk, og anleggene bør være skalerbare med tanke på kunne øke produksjonen etter hvert som etterspørselen for hydrogen øker.
3. Det må vektlegges at småskala lokal hydrogenproduksjon kan være et svært godt alternativ til dyr nettutbygging, og for å få realisert kraftverk med innestengt kraft eller i områder med dårlig linjenett.
4. Virkemiddelapparatet må forsterkes, og dette innebærer også at Enova i større grad må støtte småskala hydrogenproduksjon.
5. Den offentlige innkjøpsmakten må brukes aktivt for å fremme økt bruk av hydrogen. Det er viktig at man stimulerer til økt bruk av hydrogen gjennom anbud, reguleringer og påbud. I tilknytning til dette må NVE på banen for å legge forholdene bedre til rette for hydrogenproduksjon enn det som er tilfelle, blant annet må nettleien reduseres (helst fjernes).

Med vennlig hilsen

Knut Førland
Daglig leder

